

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN SINIFTA ALGILANAN STRES NEDENLERİ VE KİŞİSEL DEĞİŞKENLERİN STRESE OLAN ETKİSİ

THE REASONS OF STRESS PERCEIVED BY STUDENTS OF EDUCATION FACULTY IN THE CLASSROOM AND PERSONAL VARIABLES' EFFECT ON STRES

Habib ÖZGAN

G.Ü. Gaziantep Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
ozgan@gantep.edu.tr

Betül BALKAR

G.Ü. Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması
ve Ekonomisi Doktora Öğrencisi

Murat ESKİL

Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlköğretim Bölümü

Öz

Bu araştırmanın amacı öğrencilerde strese neden olan sebepleri belirlemek ve stres ile cinsiyet, yaş, gelir durumu, başarı düzeyi, ikamet yeri, okunan bölüm değişkenleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu araştırmanın evrenini Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rıfat Eğitim Fakültesinde eğitim gören 110 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem, araştırma evreninden rasgele seçilmiştir. Araştırmada öğrencilerin sınıf ortamında algıladıkları stres nedenleri 20 maddelik "Sınıfta Stres Nedenleri Ölçeği" yardımıyla belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlere ilişkin bilgiler ise "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir. Öğrencilerin stresleri ile cinsiyet, ikamet ettikleri yer, başarı durumları ve okudukları bölüm arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Sınıfta algılanan stres ile yaş ve ailenin gelir durumu değişkenleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Anahtar Sözcükler: Stres, Sınıfta Stres, Kişisel değişkenler, Stres Nedenleri

Abstract

This research was made in order to determine the reason of stress and the relation between the stress and students' age, level, sex, income, the place which they inhabit, the department of their programme. The population of the study comprised 110 students who receive training at Gaziantep University Kilis Muallim Rıfat Education Faculty. Subjects (participants) were chosen through random sampling. The Reasons of Stress Scale in the Classroom method consisting of 20 items was used to determine the datas about reasons and statements which are perceived by students. Personal Information Form was used to determine datas about independent variable. It is reported that there are meaningful differences with students' stress which they perceive in the classroom atmosphere and their sex, the place which they inhabit, their level of success, the department of their programme. It has been seen that, there are no meaningful differences with their stress which they perceive in the classroom and the age, their family income.

Key Words: stress, stress in the classroom, personal variables, reasons of stress

GİRİŞ

Stres sözcüğü, Latince "estrictia"dan gelmektedir. Stres, 17. Yüzyılda felaket, bela, musibet, dert, keder, elem gibi anlamlarda kullanılmıştır. 18 ve 19. Yüzyıllarda ise, kavramın anlamı değişmiş ve güç, baskı, zor gibi anlamlarda objelere, kişiye, organlara ve ruhsal yapıya yönelik olarak kullanılmıştır (Pehlivan, 2002).

Günümüzde en çok kullanılan tanıma göre stres, bireysel farklar ve psikolojik süreçler yoluyla gösterilen uyumsal bir davranım olup, kişi üzerinde aşırı psikolojik veya fiziksel baskılar yapan herhangi bir dış ve iç hareket, durum veya olayın organizmaya yansıyan sonucudur (Artan, 1986; Ellez, 2003).

Stres, stres uyarımı ve stres tepkisi arasındaki etkileşimi ifade eder. Yani stres, kişinin iyilik halini tehlikeye sokan, kapasitesini azaltıcı ve zorlayıcı olarak değerlendirilen kişi ve çevre arasındaki etkileşimdir (Akbağ, 2000; Ünal ve Ümmet, 2005).

Bir olayın stres yaratıcı olarak değerlendirilmesi, o olayın kendinden ziyade birey tarafından algılanışı, yorumlanmasının yanı sıra kişinin psikolojik savunmaları ve geliştirdiği başa çıkma becerilerine bağlıdır. Tüm bunlar ego fonksiyonu içerisinde gelişir. Ego fonksiyonu tam olan bireylerde iç ve dış dünya ile uyumlu denge kurulmuştur. Egonun fonksiyonunun tam olmaması ve strese uzun süre maruz kalınması bireyde kaygı yaratmaktadır (Gök, 1995; Aydın ve İmamoğlu, 2001).

Kaygı stresin bir ürünü olarak değerlendirilmekte ve hoş olmayan bireyi rahatsız eden ve olumsuz etkileyen bir duygu durumu olarak tanımlanmaktadır (Aydın ve İmamoğlu, 2001; Karagüven, 1999).

Bir eğitim örgütü olan okullarda da öğrencilerin psikolojisini olumsuz yönde etkileyebilecek birçok neden mevcuttur. Bu olumsuz etkilenmenin önüne geçilmediği takdirde de öğrencilerin ruh sağlığının bozulması ya da stres oluşumu kaçınılmaz olmaktadır. Hızlı bir değişim süreci içinde bulunan ve gittikçe karmaşıklaşan toplumlarda genç kuşakları gelecekteki yaşamlarına uygun bir biçimde yetiştirebilme işi de güçleşmiş ve eğitim bu işi sadece öğretim işlevi ile yerine getiremez duruma gelmiştir (Kılıççı, 2000).

Sağlıklı ve başarılı genç kuşakları yetiştirebilmek için eğitim ve öğretimin bilişsel yönü kadar duyuşsal yönüne de önem vermek gerekmektedir.

Okulun, insanları yaşama hazırladığı sayılına işlerlik kazandırması ancak okulda öğrenilenlerin yaşam için gerekli gerçek bilgi, beceri ve tutumlar olmasına dikkat etmekle gerçekleşebileceği ve bunları öğretirken de ego gücünü geliştirici bir atmosfer sağlayarak kişinin bağımsız düşünme ve kendi zihin gücünü kullanma yeteneğini beslemesiyle mümkün olacağı unutulmamalıdır. Bu da okulun bireyi geleceğe hazırlama görevinin temel gerçekleridir. Eğitimle görevli kimselerin, ancak okulda bu gerçeklerin gereklerini karşılayacak bilgi, beceri ve tutumla davranmasına bağlı olarak ruh sağlığı korunabilir. Okulda ruh sağlığı kavramı öğrenciyi psikolojik olgunluğa ulaştıracak önlem ve koşullar olarak düşünülmelidir (Kılıççı, 2000:11).

Üniversite çağı, yaşamın kriz dönemlerinden biri olan ergenlik çağını da içerdiğinden, üzerinde önemle durulması gereken dönemlerden biridir. Bir taraftan farklı bir ortama, diğer taraftan geçirmiş oldukları gelişim aşamasına bir de çevresel faktörler eklenince “üniversite öğrenimi” olgusu başlı başına araştırma konusu haline gelmektedir (Pektaş ve Bilge, 2007; Özbay, 1997).

Üniversite öğrencileri, yaşamlarının en önemli dönemlerinden birindedirler. Bu yıllarda, gençlerin kaygılarının ve kaygı belirtilerinin oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir (Çakmak & Hevedanlı, 2005; Bozkurt, 2004). Öğrencilerin mezuniyetleri iş ya da işsizlik hayatının başlangıcı demektir. İş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına yönelik planlar, yaşadığı arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve

çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir (Çakmak & Hevedanlı, 2005). Bu kaygı yaratıcı etmenler üniversite yaşamında öğrencilerin gerek sınıf ortamında gerekse sınıf dışında stres yaşamalarına neden olabilmektedir. Sağlıklı bir üniversite yaşamı için ise stres oluşturu etmenlerin belirlenmesi ve buna yönelik tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rifat Eğitim Fakültesine devam eden öğrencilerin stresleri ile cinsiyet, yaş, gelir durumu, başarı düzeyi, ikamet yeri, okunan bölüm değişkenleri arasındaki ilişkinin ve sınıf ortamında strese neden olan etmenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Problem Durumu

1. Öğrencilerin; *i*) cinsiyetleri, *ii*) yaşları, *iii*) gelir durumları, *iiii*) ikamet ettikleri yer, *iiiii*) okudukları bölüm ve *iiiii*) başarı durumları ile stresleri arasında bir farklılık var mıdır?
2. Sınıf ortamında öğrenciler tarafından algılanan, stresi artıran nedenler nelerdir?

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rifat Eğitim Fakültesinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rifat Eğitim Fakültesinde okuyan 110 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin sınıf ortamında algıladıkları stres nedenlerine ilişkin veriler 20 maddelik "Sınıfta Stres Nedenleri Ölçeği" yardımıyla belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlere ilişkin bilgiler ise "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir.

Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formunda öğrencilerin cinsiyet, yaş, bölüm, ailenin aylık geliri, not ortalaması, ikamet yeri bilgileri yer almaktadır.

Sınıfta stres nedenleri ölçeği

Bu ölçek 2006 yılında sınıfta strese yol açan nedenleri belirlemek amacıyla araştırmacılar (Ozgan ve Balkar) tarafından geliştirilmiştir. Öncelikle öğrencilerde strese neden olan durumları belirlemek için, öğrencilere stres ve stres yönetimi konusunda bir seminer verilmiştir. Öğrenciler stres konusunda bilgilendirildikten sonra, öğrencilerden sınıfta stres yaşamalarına neden olan en az üç durumu yazmaları

istenmiştir. Öğrencilerden alınan cevaplar ve ilgili literatür doğrultusunda, yoğun olarak verilen cevaplar kullanılarak 30 maddelik sınıfta stres nedenleri ölçeği hazırlanmıştır ve ölçek öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Ancak yapılan güvenilirlik çalışması ve uzman görüşleri doğrultusunda ankette yer alan 10 madde çıkartılmıştır. Bunun sonucunda 20 maddelik sınıfta stres nedenleri ölçeği araştırmada verileri toplamak için kullanılmıştır. Kullanılan ölçek likert tipi bir ölçek olup, ölçekte yer alan her bir madde 1 ile 5 puan arasında derecelendirilmiştir. Bu derecelendirme; 1=Kesinlikle katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle katılıyorum anlamı taşımaktadır.

Sınıfta stres nedenleri ölçeği

1. Derslerde kendimi ifade edemiyorum.
2. Öğretmenler dersleri sıkıcı bir şekilde anlatıyor.
3. Öğretmenler anlatmak istediklerimi anlamıyor.
4. Öğretmenler sınıfta katı kurallar uyguluyor.
5. Ders süreleri çok uzun.
6. Öğretmenler, sınıfta aşağılayıcı, küçük düşürücü ifadeler kullanıyor.
7. Seviyeme göre zor olan ödevleri yapmak zorundayım.
8. Dersler sabah erken saatlerde başlıyor.
9. Sınav kaygısı yaşıyorum.
10. Sınıfta arkadaşlarımla sorun yaşıyorum.
11. Dersler ara verilmeden, arka arkaya işleniyor.
12. Grup çalışmalarında, grup üyeleri sorumsuz davranıyor.
13. Öğretmenler fazla ödev veriyor.
14. Derslerde sürekli aynı şeyler anlatılıyor.
15. Yapmak zorunda olduğum görevleri yapamıyorum.
16. Geleceğe yönelik kaygılarım var.
17. Öğretmenlerin görüşleri birbiriyle uyuşmuyor.
18. Öğretmenlerimle doğru iletişim kuramıyorum.
19. Arkadaşlarımla doğru iletişim kuramıyorum.
20. Ders programı çok düzensiz.

Sınıfta stres nedenleri ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması

Sınıfta stres nedenleri ölçeğinin geçerliliği uzman görüşlerine başvurarak ve yapı geçerliliği yöntemi kullanılarak sağlanmıştır. Güvenirlik çalışması Cronbach Alpha (a) iç tutarlılık yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı (a) .81 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile stresleri arasındaki ilişkiye ait bulgular Tablo 1’de belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile stresleri arasındaki ilişkiye ait bulgular

Tablo 1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Stresleri Arasındaki İlişkiye Ait T Testi

Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	P
Kız	56	60,71	12,46	108	3,57	.00
Erkek	54	53,42	8,45			

Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin stresleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık görölmektedir [$t_{(108)} = 3,576, p < 0.05$]. Kız öğrencilerin algıladıkları stres puanları ($\bar{X} = 60,71$), erkek öğrencilerin algıladıkları stres puanlarından ($\bar{X} = 53,42$) daha fazladır. Bu bulgu, stres ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Misra, Mckean, West ve Russo'nun (2000) yaptığı araştırmada da cinsiyet ve stres arasındaki ilişki hakkında, bu araştırmada ulaşılan benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Misra, Mckean, West ve Russo'nun yapmış olduğu araştırma sonucunda kız öğrenciler kızgınlık, iç baskı ve dış baskıdan dolayı erkek öğrencilere göre daha stresli bulunmuştur. Aynı araştırmanın sonucuna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre streslerini dışarıya daha açık bir şekilde yansıtmaktadırlar. Sınıf ortamında kız öğrencilerin daha fazla stres algılamaları durumunun altında yatan gerçek Misra, Mckean, West ve Russo'nun (2000) yaptığı araştırmada elde edilen sonuçlara göre; kızgınlık, iç baskı ve dış baskıdır. Özellikle baskı faktörü kız öğrencilerin daha fazla stres yaşamalarına neden olmaktadır.

Çakmak ve Hevedanlı'nın (2005) yapmış oldukları araştırmada kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bilgel, Kabataş, Atalar ve Gündüz (2007) Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres değerlerinin kız öğrencilerin değerlerinden düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgular araştırmada elde edilen kız öğrencilerin daha stresli olduğu bulgusunu desteklemektedir.

Kız öğrenciler daha az stres algıladıkları durumlarda bile erkek öğrencilere göre daha fazla stresli görünebilmektedirler. Çünkü kız öğrenciler tepkilerini erkek öğrencilere göre daha açık ve rahat bir şekilde göstermektedirler. Misra, Mckean, West ve Russo'nun (2000) yaptığı çalışmada da erkek öğrenciler bu durumu kendilerinin sosyalleşmeleriyle ve kız öğrencilerin zayıf oldukları yani erkeksi olmadıkları şeklinde açıklamışlardır. Baker ve Bıçak'ın (2004) yaptığı çalışmanın sonuçları da bu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Baker ve Bıçak'ın çalışmasında kız öğrencilerin "depresyon" ve "uyum ve somatik şikâyetler" açısından erkek öğrencilere göre daha fazla sorun yaşadıkları saptanmıştır.

Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin yaşlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar Tablo 2'de, yaşları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular Tablo 3'de belirtilmiştir.

Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin yaşlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar

Tablo 2. *Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin Yaşlarına İlişkin Standart Sapma ve Ortalamalar*

Yaş	N	X	SS
16-20	15	56,26	13,30
21-24	87	57,25	11,22
25 ve üzeri	8	57,50	8,12

Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin yaşları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular

Tablo 3. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşları İle Stresleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	n	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	13,58	2	6,79	,05	,94
Grupiçi	13781,370	107	128,79		
Toplam	13794,95	109			

Analiz sonuçları Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stresleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$). Bu durumun nedeni hangi yaş grubunda olursa olsun öğrencilerin aynı ortamda ve aynı şartlarda eğitim görmesi bunun yanı sıra hemen hemen aynı tarzda sorumluluklara sahip olmaları olabilir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yaşlarına göre streslerinin, yaşı 25 ve üzerinde olan öğrencilerde ($\bar{X}=57,50$), 16-20 yaş arası ($\bar{X}=56,26$) ve 21-24 yaş arası ($\bar{X}=57,25$) olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasının sebebi yaşı 25 ve üzerinde olan öğrencilerin gelecek kaygılarının daha fazla olmasından kaynaklanabilir. Bu yaş grubundaki öğrencilerin geleceğe yönelik beklentilerini gerçekleştirme ya da gerçekleştirilememesi durumları, diğer yaş gruplarındaki öğrencilere göre zaman yönünden daha yakın olduğu için bu öğrenciler stresle daha fazla karşı karşıya gelebilirler.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar Tablo 4’de, gelir durumları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular Tablo 5’de belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar

Tablo 4. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gelir Durumlarına İlişkin Standart Sapma ve Ortalamalar*

Gelir Durumu	N	X	SS
0-600	42	55	8,81
600-1200	59	58,42	12,36
1200 ve üzeri	9	58,66	13,36

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular

Tablo 5. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gelir Durumları İle Stresleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	n	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplararası	310,54	2	155,27	1,232	,29
Grupiçi	13484,40	107	126,02		
Toplam	13794,95	109			

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumları ile stresleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0.05$). Sınıf ortamında stresin kaynağı genellikle dersler, öğretmenler ve arkadaşlar gibi etmenler olmaktadır. Aynı sınıf ortamında bulunan öğrenciler de aynı etmenlerle karşı karşıya gelmektedirler. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumları ile stresleri arasında anlamlı bir ilişki çıkmamasının nedeni de bu durum olabilir. Gelir durumu ne olursa olsun aynı ortamda bulunan bütün öğrenciler aynı etmenlerle ilişki içerisinde bulunmaktadır bu yüzden de gelir durumu bu konuda pek fazla etkili olmadığı söylenebilir. Çakmak ve Hevedanlı'nın (2005) yapmış olduğu çalışmada da

araştırmanın bu bulgusuna destekler yönde öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumlarına göre kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Araştırma bulgusunun aksine Bilgel, Kabataş, Atalar ve Gündüz (2007) çalışmalarında ailesinin ekonomik durumunun kötü ve orta düzeyde olduğunu bildiren öğrencilerin depresyon ve stres düzeylerinin, ailesinin ekonomik düzeyinin iyi olduğunu bildiren öğrencilerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelir durumlarına göre sınıf ortamındaki streslerinin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Gelir durumu yüksek öğrencilerin ($\bar{X}=58,66$), gelir durumu orta düzeyde ($\bar{X}=58,42$) ve gelir durumu düşük ($\bar{X}=55,00$) olan öğrencilere göre daha fazla stres yaşadıkları da görülmektedir. Bu durumun nedeni gelir durumu yüksek olan öğrencilerin ailelerine karşı daha fazla sorumluluk sahibi olmalarından ya da bunu hissetmelerinden kaynaklanabilir. Ailesine karşı kendini daha fazla sorumlu hisseden öğrenci derslerinde daha çok başarılı olmak isteyecektir ve bu durum onun stres yaşamasına neden olacaktır. Bu durumun başka bir boyutu da öğrencinin başarısız olması durumunda ailesine karşı olan sorumluluklarını yerine getiremediğini düşünmesinden kaynaklanabilir. Bunların yanı sıra gelir durumu yüksek olan öğrencinin beklenti ve istekleri, gelir durumu düşük olan öğrencilere göre daha fazla olabilir. Beklenti ve isteklerindeki fazlalık da öğrencinin stres yaşamasına yol açabilir. Ayrıca gelir düzeyi yüksek öğrencilerin ders çalışma zorunluluğunun diğer öğrencilere göre daha az olması, daha serbest olmaları ve zora gelememeleri de araştırmada bu sonuçların çıkmış olmasına neden olabilir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ikamet ettikleri yere ilişkin standart sapma ve ortalamalar Tablo 6'da, ikamet ettikleri yer ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular Tablo 7'de belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ikamet ettikleri yere ilişkin standart sapma ve ortalamalar

Tablo 6. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İkamet Ettikleri Yere İlişkin Standart Sapma ve Ortalamalar*

İkamet Yeri	N	X	SS
Yurt	26	64,38	13,11
Özel ev	50	55,78	10,94
Kendi evim	30	53,73	7,49
Diğer	4	52,50	6,13

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ikamet ettikleri yer ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular

Tablo 7. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İkamet Ettikleri Yer İle Stresleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1891,35	3	630,45	5,61	.001	(yurt)/(özel ev)
Grupiçi	11903,60	106	112,29			(yurt)/(kendi evim)
Toplam	13794,95	109				

Analiz sonuçları Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stresleri ile ikamet ettikleri yer arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. [$F(3-106)=5,61$, $p<0.05$]. Öğrenciler arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan testin (LSD) sonuçlarına göre yurttan kalan

öğrencilerin ($\bar{X} = 64,38$) stresi; özel evde ($\bar{X} = 55,78$), kendi evinde ($\bar{X} = 53,73$) ve diğer yerlerde ($\bar{X} = 52,50$) kalan öğrencilerin streslerinden daha fazla bulunmuştur.

Pektaş ve Bilge'nin (2007) çalışmasında Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin Problem Tarama Envanteri genel toplam puan ortalamasının, öğrencilerin yaşadığı yere göre dağılımları incelendiğinde, genel toplam puan ortalaması anlamlı bulunmuştur. Genel toplam puan ortalamasının anlamlılığının ise yurttan ve ailesinin yanında yaşayan öğrencilerden kaynaklandığı belirtilmiştir. Schreier ve Abramovitch (1996), araştırmalarında İsrail'de eğitim gören Amerikalı tıp öğrencilerinin kaygı ve stres düzeylerinin yüksek olduğu, bu durumun öğrencilerin farklı kültürel çevrede eğitim almalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir (akt: Pektaş & Bilge, 2007). Barınma sorunu öğrenci başarısını etkileyen en önemli nedenlerden biridir. Barınma, yaşadığı yerden yüksek öğrenim görmek üzere başka bir yere giden öğrencinin karşılaştığı ilk sorundur. Üniversite gençliğinin büyük çoğunluğu öğrenim için ailesinin yanından ayrılmak zorunda kalmaktadır. Yurttan yaşayan öğrenciler gerek ailelerinden uzak olmaları gerekse kısıtlı olan ortam ve imkanları başkalarıyla paylaşmak zorunda kalmalarından dolayı daha fazla stres yaşamaktadırlar. Yurttan kalan öğrenciler kendi evinde, özel evlerde ya da başka yerlerde kalan öğrencilere oranla sosyal yaşamın sorumluluklarıyla daha fazla yüz yüze gelmektedirler. Kısıtlı ortam ve imkanları paylaşmak zorunda kaldıklarından sosyal sorumlulukları da daha fazla olmaktadır. Öğrencinin yurt ortamında arkadaşlarıyla yaşadığı problemler ya da yurt ortamının öğrenci üzerinde oluşturduğu olumsuz etki öğrencinin gerek yurt yaşamında gerekse sınıf ortamında daha fazla stresli olmasına yol açtığı söylenebilir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüme ilişkin standart sapma ve ortalamalar Tablo 8'de, okudukları bölüm ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular Tablo 9'da belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüme ilişkin standart sapma ve ortalamalar

Tablo 8. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Bölüme İlişkin Standart Sapma ve Ortalamalar*

Bölüm	N	X	SS
Sınıf Öğr.	47	60,63	12,84
Türkçe Öğr.	34	55,76	10,46
Sosyal Bilg. Öğr.	29	53,06	7,26

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüm ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular

Tablo 9. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Bölüm İle Stresleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1120,12	2	560,06	4,72	.01	(Sınıf ögr.)/(Türkçe ögr.)
Grupiçi	12674,83	107	118,45			(Sınıf ögr.)/(Sosyal Bilg.Öğr.)
Toplam	13794,95	109				

Analiz sonuçları Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stresleri ile okudukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. [F(2-107)=4,72, p<0.05]. Öğrenciler arasındaki farklılıkların hangi

gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan testin sonuçlarına göre (LSD); Sınıf Öğretmenliği bölümünde ($\bar{X}=60,63$) okuyan öğrencilerin, Türkçe Öğretmenliği bölümünde ($\bar{X}=55,76$) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde ($\bar{X}=53,06$) okuyan öğrencilere göre daha stresli oldukları belirlenmiştir. Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrenciler, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümlerinde okuyan öğrencilere göre daha zengin içerikli bir eğitim görmektedirler. Gerek sayısal ve sözel dersler gerekse uygulama dersleri Sınıf Öğretmenliği bölümünde okutulmaktadır. Birçok farklı alanda sorumluluk sahibi olmalarından dolayı Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencileri diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha stresli olabilirler. Çünkü diğer iki bölüme oranla birbiriyle bağlantısı daha az olan derslere çalışmak kuşkusuz daha zahmetli olacaktır. Ayrıca Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrenciler öğretim derslerinde sürekli uygulama yapmaktadırlar. Bunun için de ayrı hazırlık ve çalışma yapmak zorunda kaldıklarından yoğun stres yaşadıkları söylenebilir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin başarı durumlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar Tablo 10'da, başarı durumları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular Tablo 11'de belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin başarı durumlarına ilişkin standart sapma ve ortalamalar

Tablo 10. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Başarı Durumlarına İlişkin Standart Sapma ve Ortalamalar*

Not Ortalaması	N	X	SS
0-1,99	4	64,75	10,21
2,00-2,99	94	55,94	11,31
3,00-4,00	12	63,91	7,73

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin başarı durumları ile stresleri arasındaki farklılığa ait bulgular

Tablo 11. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Başarı Durumları İle Stresleri Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	916,55	2	458,27	3,80	.02	(3.00-4.00)/
Grupiçi	12878,40	107	120,35			(2.00-2.99)
Toplam	13794,95	109				

Analiz sonuçları Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stresleri ile başarı durumları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(2-107)}=3,80$, $p<0.05$]. Öğrenciler arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan testin (LSD) sonuçlarına göre not ortalaması 3,00 ile 4,00 arasında ($\bar{X}=63,91$) olan öğrencilerin, not ortalaması 2,00 ile 2,99 arasında ($\bar{X}=55,94$) olan öğrencilere göre daha stresli oldukları belirlenmiştir.

Araştırmanın bu bulgusunun aksine Çakmak ve Hevedanlı'nın (2005) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin başarılarını algılamalarına göre kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Not ortalaması yüksek olan öğrenciler daha fazla çalışma eğilimi gösteren ve daha çok başarılı olma isteği gösteren öğrencilerdir. Bu öğrenciler derslerinde daha fazla başarılı olmak istediklerinden ve bu nedenden dolayı daha fazla çalıştıklarından diğer öğrencilere oranla daha stresli bir yapıya sahip

olabilirler. Aynı zamanda sahip oldukları başarı durumunu sürdürme isteği ve gayreti içinde olduklarından bu durum da onları daha stresli hale getirebilir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stres nedenleri ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin bulgular Tablo 12’de yer almaktadır.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stres nedenleri ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin bulgular

Tablo 12. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Streslerini Artıran Nedenlere İlişkin Ortalama ve Standart Sapmalar*

	n	\bar{X}	ss
1. Derslerde kendimi ifade edemiyorum.	110	2,57	1,16
2. Öğretmenler dersleri sıkıcı bir şekilde anlatıyor.	110	3,56	1,06
3. Öğretmenler anlatmak istediklerimi anlamıyor.	110	2,30	0,98
4. Öğretmenler sınıfta katı kurallar uyguluyor.	110	2,50	1,13
5. Ders süreleri çok uzun.	110	2,79	1,32
6. Öğretmenler, sınıfta aşağılayıcı, küçük düşürücü ifadeler kullanıyor.	110	2,40	1,32
7. Seviyeme göre zor olan ödevleri yapmak zorundayım.	110	2,35	1,07
8. Dersler sabah erken saatlerde başlıyor.	110	2,95	1,54
9. Sınav kaygısı yaşıyorum.	110	3,86	1,26
10. Sınıfta arkadaşlarımla sorun yaşıyorum.	110	1,90	1,10
11. Dersler ara verilmeden, arka arkaya işleniyor.	110	2,70	1,16
12. Grup çalışmalarında, grup üyeleri sorumsuz davranıyor	110	2,66	1,12
13. Öğretmenler fazla ödev veriyor.	110	3,19	1,28
14. Derslerde sürekli aynı şeyler anlatılıyor.	110	3,37	1,29
15. Yapmak zorunda olduğum görevleri yapamıyorum.	110	2,88	1,14
16. Geleceğe yönelik kaygıları var.	110	3,77	1,22
17. Öğretmenlerin görüşleri birbiriyle uyuşmuyor.	110	3,49	1,08
18. Öğretmenlerimle doğru iletişim kuramıyorum.	110	2,54	1,18
19. Arkadaşlarımla doğru iletişim kuramıyorum.	110	1,94	1,02
20. Ders programı çok düzensiz.	110	3,37	1,37

Araştırma sonuçlarına göre Eğitim Fakültesi öğrencilerinin streslerini en fazla artıran etkenlerin başında “sınav kaygısı” ($\bar{X}=3,86$) gelmektedir. Hemen hemen bütün öğrenciler özellikle sınav dönemlerinde az çok stres yaşamaktadırlar. Başarılı ya da başarısız bütün öğrenciler sınav kaygısının yol açtığı strese maruz kalmaktadırlar. Schweitzer (1996) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada üniversite öğrencilerinin problemleri arasında derslerle ilgili konuların birinci sırada geldiği belirtilmektedir (akt: Gizir, 2005). İlgili literatür incelendiğinde üniversite öğrencilerinin akademik alanda sınav kaygısı, akademik rekabet, değerlendirme ve notlandırma, öğretmenlerle ilişkiler, ders içeriklerinin zorluğu, akademik iş yükü ve öğrencilerden beklentiler anlamında önemli problemler yaşadıkları sıklıkla belirtilmiştir (Gizir, 2005; Grayson ve Meilman; aktaran; Perine ve Lisle, 1995; Lee, Kang ve Yum, 2005; Murphy ve Archer, 1996). Öğrencilerin bir problem olarak algıladığı sınav kaygısı dolayısıyla öğrencilerin bu konuda stres yaşamasına neden olabilmektedir.

Sınav kaygısından sonra Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stres durumu üzerinde en fazla etkili olan durumun “geleceğe yönelik kaygılar” ($\bar{X}=3,77$) olduğu belirlenmiştir. Birçok öğrencinin aklında eğitimini aldığı mesleği yapıp yapamayacağı düşüncesi yani gelecek kaygısı yer alabilir. Pektaş ve Bilge'nin (2007) çalışmasında Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin Problem Tarama Envanterinden seçtikleri çok önemli üç problemin ilk sıralarında “Mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimali beni korkutuyor” maddesinin yer aldığı ve bu doğrultuda gelecek endişesi yaşadıkları belirtilmiştir. Bu bulgu araştırmada saptanan öğrencilerin geleceğe yönelik kaygılardan dolayı stres yaşadıkları bulgusunu destekler niteliktedir. Erdur, Baker ve Bıçak tarafından (2004) Türk üniversite öğrencileri ile (n=314) yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin en önemli problemlerinin “gelecek kaygısı” olduğu saptanmıştır (akt: Pektaş & Bilge, 2007). “Öğretmenlerin dersi sıkıcı bir şekilde anlatması” ($\bar{X}=3,56$) öğrencilerde stres oluşumuna neden olabilmektedir. Bu açıdan öğretmenlerin derslerini monoton bir şekilde anlatmaktan vazgeçip, çeşitli etkinliklerle zenginleştirerek anlatması bu durumun oluşmasını engelleyebilir.

Sınıfta stres oluşumu üzerinde en az etkili olan etmenlerin başında “sınıfta arkadaşlarla sorun yaşanması” ($\bar{X}=1,90$) gelmektedir. Bu maddeyi de “arkadaşlarımla doğru iletişim kuramıyorum” ($\bar{X}=1,94$) maddesi izlemektedir. Sınıf ortamında arkadaşlık ilişkilerinin kötü olması az ya da çok öğrencileri stres konusunda etkileyebilir ancak üniversite düzeyinde arkadaşlık ilişkilerinin diğer eğitim kademelerindeki arkadaşlık ilişkilerine göre biraz daha farklı nitelik göstermesi araştırmada bu sonucun alınmasına neden olmuş olabilir. Gençler üniversiteye gelmeden önce arkadaş ilişkilerine daha çok önem verirken, üniversitede arkadaş ilişkilerine verilen önemde bir düşüş söz konusu olabilir. Araştırmanın bu bulgularının aksine araştırmacılar üniversite öğrencilerinin ilişkilerinde problem yaşamalarının olağan bir durum olduğunu (Gizir, 2005; Levitt ve ark.; akt: Knox ve Hatfield, 1998) ve öğrencilerin kişilerarası ilişkilerde yaşadıkları problemleri en önemli problem alanlarından birisi olarak değerlendirdiklerini (Gizir, 2005; Wechsler, Rohman ve Solomon, 1991) belirtmişlerdir. Araştırmada ise öğrencilerin arkadaşlarıyla yaşadıkları sorunlardan dolayı pek fazla stres yaşamadığı tespit edilmiştir. Bu durum araştırmaya katılan öğrenciler tarafından arkadaşlarla olan ilişkilerin bir problem durumu olarak algılanmadığı ve stres oluşumuna neden olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha stresli oldukları ortaya çıkmıştır. Yaş faktörünün sınıf ortamında Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stresleri üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin gelir durumu ile stresleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Araştırmanın sonuçlarına göre yurttan kalan öğrenciler kendi evinde, özel evlerde ya da diğer yerleşim birimlerinde kalan öğrencilere göre daha fazla stres yaşamaktadırlar. Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Türkçe Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilere göre daha stresli oldukları belirlenmiştir. Başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha stresli oldukları araştırma sonucunda tespit edilmiştir.

Sınıf ortamında Eğitim Fakültesi öğrencileri tarafından algılanan stres etkenlerinin başında sırasıyla sınav kaygısı ve geleceğe yönelik kaygılar yer almaktadır. Bunları ise öğretmenlerin dersi sıkıcı bir şekilde anlatması ve öğretmen görüşlerinin birbiriyle uyuşmaması izlemektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin stres yaşamasında en az etkili olan nedenler ise sınıfta arkadaşlarıyla sorun yaşama ve arkadaşlarla doğru iletişim kuramamadır.

Her öğrenci sınıf ortamında çeşitli nedenlerden dolayı az ya da çok stres yaşamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta stresin tamamen olumsuz olmadığıdır. Stres aşırı olduğu durumda ya da öğrenciler tarafından olumsuz olarak algılandığında onları olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu hususta yapılması gerekenler konusunda araştırma bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilebilir:

1. Sınıf ortamında öğretim elemanları olumlu geri bildirimleri kullanarak ve öğrencilerin akademik streslerini anlamaya çalışarak onlarla doğru iletişim kurmaya çalışmalıdır.
2. Yurt imkânları iyileştirilerek, yurtlarda odalarda kalan öğrenci sayısı azaltılmalıdır.
3. Sürekli ve yoğun olarak stres yaşayan öğrenciler belirlenerek, gerekli uzman yardımı ve desteği almaları için teşvik edilmelidirler.
4. Sınıf ortamında stres oluşumuna yol açmayacak şekilde empatik bir sınıf ortamı oluşturarak dersler işlenmelidir.
5. Öğretim elemanları ders konuları ve içeriklerine göre çeşitli yöntem ve teknikleri kullanma konusunda desteklenmelidir.
6. Öğretim elemanları, öğrencilere verdiği çalışmalarla ilgili onlara destek vererek yardımcı olmalıdır.
7. Derslerin işlenmesi sırasında öğrencilerin dikkat süreleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

- Akbağ, M. (2000). *Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Üniversite Öğrencilerinde Olumsuz Otomatik Düşünceler, Transaksyonel Analiz Ego Durumları ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Artan, İ. (1986). *Örgütsel Stres Kaynakları ve Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama*. İstanbul: Özgün Matbaası.
- Aydın, B., İmamoğlu, S. (2001). Stresle Başa Çıkma Becerisi Geliştirmeye Yönelik Grup Çalışması. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14, 41-52.
- Erdur Baker, Ö., Bıçak, B. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sorunları. *XIII.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Öncü Basımevi, 183-184. Retrieved 12 December 2005 from http://ebk.inonu.edu.tr/özet_kitabi.pdf
- Bilgel, N., Kabataş, B., Atalar, G., Gündüz, Y. (2007). Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Duygudurum Araştırması. Retrieved 28 February 2008 from <http://eisemp8.inonu.edu.tr/bildiri-pdf/bilgel-kabatas-atalar-gunduz.pdf>
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri İle Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*. Cilt 29, Sayı 133, ss. 52-59.
- Çakmak, Ö., Hevedanlı M. (2005). Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* (www.esosder.org), Cilt: 4, Sayı: 14, Yıl: 2005.
- Ellez, M. (2003). Öğretim Elemanı İş Stresi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12, 104-120.
- Gizir, C.A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213. Retrieved 28 February 2008 from http://efd.mersin.edu.tr/dergi/meuefd_2005_001_002/pdf/meuefd_2005_001_002_0196-0213_gizir.pdf
- Gök, Ş. (1995). *Anksiyete ve Depresyonda Stresle Başa Çıkma*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kılıççı, Y. (2000). *Okulda Ruh Sağlığı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Knox, D., Hatfield, S. (1998). College Student Discussion of Relationship Problems. *College Student Journal*, 32, 19-22.
- Lee, D.H., Kang, S., Yum, S. (2005). A Qualitative Assessment of Personal and Academic Stressors Among Korean College Students: An Exploratory Study. *College Student Journal*, 39, 442-448.
- Misra, R., Mckean, M., West, S., & Russo, T. (2000). Academic Stress Of College Students: Comparison Of Student And Faculty Perceptions. *College Student Journal*. Retrieved 28 June 2006 from http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_34/ai_63365179

- Murphy, M.C., Archer, J. (1996). Stressors On The College Campus: A Comparision of 1985 and 1993. *Journal of College Student Development*, 37, 20-28.
- Özbay, G. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pehlivan Aydın, İ. (2002). *İş Yaşamında Stres*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Pektaş, İ., Bilge, A. (2007). Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Alanlarının Belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 83-98.
- Perine, R.M., Lisle, J. (1995). Effects of a Syllabus Offer of Help, Student Age, and Class Size on College Students' Willingness to Seek Support From Faculty. *Journal of Experimental Education*, 64, 41-53.
- Schreier, A.R., Abramovitch, H. (1996). American Medical Students in Israel: Stres and Coping. Retrieved 08 November 2001 from <http://ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=pubmed&dopt=Abstract&list>
- Schweitzer, R.D. (1996). Problems and Awareness of Support Services Among Students at an Urban Australian University. *Journal of American College Health*, 45, 73-78.
- Ünal, S., & Ümmet, D. (2005). Öğütsel Stres Kaynakları ve Öğretmenlerin Başetme Stratejileri. 14. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Vol.1*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Yayınları
- Wechsler, H., Rohman, M., Solomon, R. (1991). Emotional Problems and Concerns of New England College Students. *Journal of Orthopsychiatry*, 51, 719-723.